

OECD *Multilingual Summaries*

In It Together: Why Less Inequality Benefits All

Summary in Norwegian

Read the full book on: [10.1787/9789264235120-en](https://doi.org/10.1787/9789264235120-en)

I samme båt: Hvorfor mindre ulikhet er en fordel for alle

Sammendrag på norsk

Inntektsulikheter har økt i både gode og dårlige tider

I de fleste land har forskjellen mellom fattige og rike ikke vært så stor som nå de sistet 30 årene. I dagens OECD-land tjener den rikeste 10 % av befolkningen 9,6 ganger mer enn de fattigste 10 %. I 1980-årene var dette forholdet på 7:1. I 1990-årene steg det til 8:1, og deretter til 9,1 på 2000-tallet. I flere fremvoksende økonomier, spesielt i Latin-Amerika, har inntektsulikheten blitt mindre, men ulikhetene er likevel generelt større enn i OECD-landene. Under krisen fortsatte inntektsforskjellene å øke, spesielt på grunn av redusert sysselsetting. Redistribusjon gjennom skatter og avgifter oppveide en del av ulikheten. Men i den nedre delen av inntektsfordelingen falt husholdningenes inntekter betraktelig i de landene som ble hardest rammet av krisen.

Mye av den senere tids debatt om ulikhet har fokusert på de som tjener mest, spesielt den "øverste prosenten". Vi vet mindre om den relative nedgangen for de individene og de husholdningene som tjener minst, og da snakker vi ikke om de nederste 10 %, men om de nederste 40 %. Denne rapporten fokuserer spesielt på disse husholdningene, og ser på noen av de faktorene som har svekket deres økonomiske posisjon, og de politiske tiltakene som kan bidra til å motarbeide de økende forskjellene.

Større ulikheter hemmer økonomisk vekst og er reduserer mulighetene

I tillegg til det økende ulikhet har å si for den sosiale samhörighet, er det også skadelig for den økonomiske vekst på lang sikt. Stigningen i inntektsulikheten mellom 1985 og 2005, for eksempel, ansees å ha redusert den kumulerte veksten mellom 1990 og 2010 med 4,7 prosentpoeng, gjennomsnittlig i de OECD-landene der langsiktssstatistikker er tilgjengelige. Hovedfaktoren er det økende gapet mellom husholdninger med lav inntekt - de nederste 40 % av fordelingen - og resten av befolkningen.

En viktig overføringsmekanisme mellom ulikhet og vekst er investering i menneskelig kapital. Det finnes alltid en forskjell i utfallet av utdanningen mellom individer med forskjellig sosial og økonomisk bakgrunn, men denne forskjellen er enda større i land der ulikhetene er store fordi personer fra vanskeligstilte familier strever med å få tilgang til utdanning av kvalitet. Dette betyr at veldig mye potensiale går tapt, og at den sosiale mobiliteten blir dårligere.

Større grad av ikke-standardisert arbeid kan skape jobbmuligheter, men bidrar også til større ulikhet

Deltidsarbeid, midlertidige jobber og selvstendig næringsvirksomhet utgjør nå en tredjedel av den totale sysselsettingen i OECD-landene. Siden midten av 1990-årene har over halvparten av all jobbskaping vært i form av arbeid som ikke er av standard type. Mange ikke-standard arbeidere er dårligere stilt når det

gjelder flere jobbkvalitetsaspekter, som inntekt, jobbsikkerhet eller tilgang til opplæring. Lavkvalifiserte arbeidere med midlertidige kontrakter er dårligere stilt når det gjelder lønninger, inntektsstabilitet og lønnsøkning.

Husholdninger som er avhengig av inntekter fra en person med ikke-standard arbeid har mye høyere inntektsfattigdom (gjennomsnittlig 22 %), og økningen av antallet husholdninger av denne typen i OECD-landene har bidratt til en generelt høyere ulikhet.

Ikke-standard arbeid kan være et springbrett til mer stabil sysselsetting, men det er avhengig av typen arbeid, arbeidernes kvalifikasjoner og arbeidsmarkedets institusjoner. I mange land har unge arbeidere, spesielt de som kun har midlertidige arbeidskontrakter, mindre sjanse til å kunne finne seg en mer stabil jobb med karriereutsikter.

Flere kvinner i arbeidsstyrken reduserer ulikheten

Kvinner har gjort store fremskritt med å redusere forskjellene i forhold til menn når det gjelder yrkesdeltakelse, lønn og karriere, og dette har bremsset noe økningen av ulikhetene. Men kvinner har fortsatt 16 % mindre sjanse til å være i betalt arbeid, og de tjener ca. 15 % mindre enn menn. Dersom proporsjonen husholdninger med kvinner i arbeid hadde holdt seg på det samme nivået som for 20 til 25 år siden, ville inntektsulikhetene ha steget med nesten 1 Gini-poeng mer i gjennomsnitt. Den høyere andelen kvinner som jobber fulltid og økningen i den gjennomsnittlige lønnen til kvinner, bremsset ulikhetene med ytterligere 1 poeng.

Høy formueskonsentrasjon hindrer investeringsmuligheter

Formue er mye mer konsentrert enn inntekt: I gjennomsnittet eier 10 % av de rikeste husholdningene halvparten av total formue, de neste 50 % eier det meste av den andre halvparten, mens de 40 % fattigste eier såvidt over 3 %. Samtidig påvirker høy gjeld og/eller lav formue den lavere middelklassens evne til å investere i humankapital og annet. Stor formueskonsentrasjon kan svekke potensiell vekst.

Utvikling av politiske tiltak for å motvirke ulikheter og gi muligheter til alle

Politiske beslutningstakere sitter med en rekke forskjellige instrumenter og verktøy de kan bruke til å motarbeide den økende ulikheten og gi muligheter til alle. For at slike politiske tiltak skal være effektive er det viktig at det finnes tiltro til institusjonene og at den sosiale dialog er effektiv. For å redusere økende ulikheter mellom rike og fattige og for å gi alle like muligheter må det gjøres politiske tiltak på fire hovedområder:

- **Kvinnens deltakelse i det økonomiske liv:** Myndighetene må gjennomføre tiltak for å eliminere ulik behandling av kvinner og menn på arbeidsmarkedet, og må fjerne hindere for at kvinner skal komme ut i arbeid og gjøre karriere. Dette omfatter tiltak for å øke lavtlønnede kvinners inntektspotensial og takle problemet med "glasstaket" som kvinner ofte møter.
- **Fremming av sysselsetting og jobber av god kvalitet:** De politiske tiltak må legge vekt på tilgang til jobber og integrering på arbeidsmarkedet. Fokus bør settes på tiltak for både antall og kvalitet i nye jobber, jobber som byr på karriere- og investeringsmuligheter, jobber som fungerer som springbrett og ikke som blindveier. Håndtering av segmenteringen av arbeidsmarkedet er et viktig element for å styrke jobbkvaliteten og takle ulikhet.
- **Kunnskaper og utdanning:** Fokus på barnas første år, samt på behovene for familier med skolebarn, er viktig for å kunne takle sosiale og økonomiske ulikheter innen utdanning. Det må gjøres mer for at de unge skal få de kunnskapene og den kompetansen de trenger for å få en god start i arbeidslivet. Fordi den økonomiske situasjonen er under rask endring er det viktig at det legges større vekt på, i tett samarbeid med bedrifter og fagforeninger, at man kontinuerlig fremmer oppgradering av kompetanse gjennom et helt liv i arbeid.
- **Skatt- og inntektsoverføringssystemer for effektiv fordeling:** Hensiktsmessig utformet inntektsfordeling gjennom skatt og overføringer er et effektivt instrument for å oppnå mer likhet og vekst. I de siste tiårene har inntektsoverføringene blitt mindre effektive i mange land fordi overføringer i arbeidsfør alder ikke holder tritt med reelle lønninger og fordi beskatningen blir mindre progressiv. De politiske tiltakene må sørge for at rikere individer, men også multinasjonale

bedrifter betaler sin del av skattebyrden. Store og vedvarende tap i lavinntektsgruppene understreker behovet for godt designede velferdssystemer og motsykliske sosiale utgifter.

© OECD

Denne oppsummeringen er ingen offisiell OECD-oversettelse.

Denne oppsummeringen kan reproduseres hvis OECDs copyright og originalens tittel angis.

Flerspråklige oppsummeringer er oversatte utdrag av OECD-publikasjoner opprinnelig utgitt på engelsk og fransk.

Disse er gratis tilgjengelige på OECDs Online Bookshop www.oecd.org/bookshop

For ytterligere informasjon, ta kontakt med OECD Rights and Translation unit, Public Affairs and Communications Directorate, rights@oecd.org eller per faks: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Besøk vårt nettsted www.oecd.org/rights

[Read the complete English version on OECD iLibrary!](#)

© OECD (2015), *In It Together: Why Less Inequality Benefits All*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264235120-en